

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 27. november 2019 av Høyesterett i avdeling med

dommer Magnus Matningsdal
dommer Bergljot Webster
dommer Ragnhild Noer
dommer Knut H. Kallerud
dommer Wenche Elizabeth Arntzen

HR-2019-2203-A, (sak nr. 19-102078STR-HRET)
Anke over Gulating lagmannsretts dom 4. juni 2019

A (advokat Erik Ulvesæter)

mot

Påtalemyndigheten (førstestatsadvokat Katharina Rise)

S T E M M E G I V N I N G

- (1) Dommer **Noer**: Saken gjelder straffutmåling for befatning med om lag 136 gram heroin. Den reiser særlig spørsmål om betydningen av at det over tid har skjedd en endring av den gjennomsnittlige styrkegraden for stoffet.
- (2) A ble sammen med B den 28. september 2018 satt under tiltale for narkotikalovbrudd. De deler av tiltalen som gjelder A, lyder slik:

«I Straffeloven (2005) § 232 første ledd, jf. § 231 første ledd, jf. strl (2005) § 15

...

Grunnlag:

...

Torsdag 29. mars 2018, i --- gate 0 i Bergen, etter forutgående innførsel eller erverv, oppbevarte de på ulike steder i leiligheten tilsammen 125,43 gram heroin ment for videresalg.

II Straffeloven (2005) § 231 første ledd

...

Grunnlag:

a) ...

Ved en anledning i slutten av mars 2018 i Bergen, kjøpte han ca. 5 gram heroin av en for politiet ukjent person.

b) ...

Ved en anledning i mars 2018 i Bergen, solgte han ca. 1 gram heroin til en for politiet ukjent person.

III Straffeloven (2005) § 231 første ledd, jf. strl. (2005) § 16

...

Grunnlag: ...

Til tid og på sted som nevnt i post II, grunnlag a gjorde han avtale om kjøp av ytterligere 5 gram heroin. Heroinen ble ikke levert.»

- (3) Bergen tingrett dømte 19. desember 2018 A i tråd med tiltalen til en straff av fengsel i tre år og seks måneder samt inndragning av 39 200 kroner.
- (4) Dommen har slik domsslutning for As del:

«A, født 00.00.1979, dømmes for overtredelse av

- Straffeloven (2005) § 232 første ledd, jf. § 231 første ledd, jf. strl (2005) § 15
- Straffeloven (2005) § 231 første ledd
- Straffeloven (2005) § 231 første ledd, jf. § 16.

til fengsel i 3 år og 6 måneder – treårogseksmåneder –, jf. straffeloven (2005) § 78 første ledd bokstav f, § 79 første ledd bokstav a.

Varetekt kommer til fradrag med 275 – tohundreogsyttifem – jf. straffeloven (2005) § 83.

A, f. 00.00.1979 dømmes til å tåle inndragning til fordel for statskassen med 39 200 – trettinitusentohundre – kroner, jf. straffeloven (2005) § 68 første ledd.»

- (5) A anket til Gulating lagmannsrett. Anken gjaldt straffutmålingen, herunder omfanget av narkotikaovertrædelsen, og inndragningen.
- (6) Gulating lagmannsrett avsa dom 4. juni 2019 der anken ble forkastet.

- (7) A har anket straffutmålingen til Høyesterett. Ved ankeutvalgets beslutning ble anken fremmet, men slik at Høyesterett skal bygge på lagmannsrettens bevisbedømmelse med hensyn til mengden heroin som A har oppbevart.
- (8) Til bruk for behandlingen i Høyesterett har aktor innhentet sakkyndige erklæringer fra overlege dr. Cecilie Hasselø Thaulow ved Oslo universitetssykehus og fra Kripas. For øvrig står saken i samme stilling som for lagmannsretten.
- (9) *Mitt syn på saken*
- (10) A skal straffes for oppbevaring av om lag 125 gram heroin, kjøp av fem gram, forsøk på kjøp av ytterligere fem gram og salg av ett gram heroin.
- (11) Saken har sitt utspring i en ransaking som politiet foretok 29. mars 2018 i en leilighet hvor A og medtiltalte B befant seg. Politiet fant tjue små pakninger med heroin – totalt 8,5 gram – i sokkene til A. Videre fant de cirka 20,1 gram gjemt i en sofa i stua og cirka 96,8 gram heroin andre steder i leiligheten.
- (12) Lagmannsretten fant bevist at A og hans medtiltalte planla å selge narkotikaen. De hadde sammen pakket de delene av stoffet som ble funnet i sokkene til A.
- (13) Stoffet hadde en styrkegrad på 16–17 prosent. Det tilsvarer gjennomsnittet for beslaglagt og analysert heroin i årene etter 2010, noe jeg kommer nærmere tilbake til. Jeg legger til grunn at heroinen i de ulike partiene i saken her hadde samme styrkegrad.
- (14) Straffen for narkotikakriminalitet skal gjenspeile skadepotensialet for den aktuelle handlingen. Det tas derfor utgangspunkt i type og mengde stoff og i stoffets farlighet. I tillegg ses det hen til om saken gjelder oppbevaring, innførsel eller omsetning. Tiltaltes rolle i denne forbindelsen, herunder om stoffet er ment til eget bruk, er andre momenter av vekt.
- (15) I vår sak skal det utmåles straff for fire ulike forhold. Alvorligst er oppbevaringen av 125 gram heroin. Utgangsstraffen for dette ligger på fengsel i rundt tre år og tre måneder, jf. Rt-2011-1313 avsnitt 17 og Rt-2012-193 avsnitt 11.
- (16) I tillegg skal A straffes for kjøp av fem gram heroin, forsøk på kjøp av ytterligere fem gram og for salg av ett gram. Straffen for dette vil samlet sett ligge på fengsel i rundt sju måneder, jf. straffeloven § 78 bokstav a, jf. § 80 bokstav b og Rt-2014-740 avsnitt 9. Når alle forhold vurderes samlet, antar jeg at utgangsstraffen er fengsel i rundt tre år og sju måneder.
- (17) Forsvareren har vist til at gjennomsnittlig styrkegrad for heroin har vært markert lavere fra 2010 sammenlignet med årene før. Med styrkegrad menes her mengden virkestoff i narkotikaen. Dette må etter forsvarerens syn føre til at man ikke uten videre kan bygge på de utgangspunktene for straffutmålingen som følger av gammel rettspraksis, og at straffen må settes ned.
- (18) Stortinget uttalte seg om straffen for narkotikakriminalitet da den nye straffeloven ble vedtatt. Budskapet var at det tidligere straffenivået i hovedsak skulle videreføres, jf. Innst. O. nr. 73 (2008–2009) side 19. Det gjelder også tidligere rettspraksis om

betydningen av stoffets renhetsgrad, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) i merknadene til § 231 på side 410.

- (19) Det følger av langvarig praksis at stoffets styrkegrad får konsekvenser for straffen der stoffet har en renhet som *avviker markert* fra normal styrkegrad, det vil si den renhetsgrad som Høyesteretts straffutmålingspraksis er basert på, jf. blant annet Rt-2015-1124 avsnitt 16 til 18.
- (20) Bakgrunnen for dette er at mengden virkestoff i narkotikaen kan ha betydning både for stoffets farlighet og for antall rusdoser og dermed også for spredningsfaren. Uavhengig av om tiltalte kjente til renheten av stoffet, tillegges styrkegraden derfor vekt som uttrykk for faren ved det aktuelle stoffpartiet.
- (21) Når det likevel ikke foretas en finjustering av straffen avhengig av mengden virkestoff, skyldes det blant annet at styrkegraden ikke nødvendigvis er kjent for selger og i alle fall ikke for kjøper. Derfor er det heller ikke gitt at antallet brukerdoser eller profitten fra salget av stoffet vil variere noe særlig etter renheten av stoffet. Jeg tilføyer at der endringen i styrkegrad gjør at stoffet ikke lenger er egnet for sprøytebruk, vil det gi seg utslag i en større korleksjon i straffen, jf. Rt-2005-314 avsnitt 10 og Rt-2008-1373 avsnitt 10.
- (22) Statistikk fra Kripos viser at styrkegraden for heroin tidlig på 2000-tallet til dels lå over 40 prosent, og etter hvert på noe over 30 prosent. Siden 2010 har det imidlertid vært få beslag med renhet over 25 prosent, og snittet fram til i dag ligger på rundt 16–17 prosent.
- (23) Det generelle straffenivået for heroin er altså fastsatt i en tid da normal styrkegrad i størstedelen av perioden var rundt 30–40 prosent. Når renheten nå er redusert til under 20 prosent, bør det føre til en viss reduksjon i straffen, for å unngå en generell og utilsiktet skjerping av straffenivået, jf. Rt-1995-870 og Rt-2008-1373 avsnitt 13.
- (24) Gitt styrkegraden i vår sak, som altså er på rundt 16–17 prosent, finner jeg det riktig å redusere straffen skjønnsmessig med om lag ti prosent sammenlignet med det straffenivået som er basert på en styrkegrad på 30–40 prosent. Denne generelle reduksjonen sammenlignet med det tidligere straffenivået bør i alminnelighet slå inn hvor heroinen har en styrkegrad på under 20 prosent. Utgangspunktet for straffen i vår sak blir etter dette fengsel i om lag tre år og tre måneder.
- (25) Når det gjelder andre momenter av betydning for straffen, nevner jeg at A bare er dømt for oppbevaring av stoffet i ett døgn, altså relativt kortvarig. Men planen var som nevnt å selge stoffet, og det var politiets ransaking som satte en stopper for dette. Jeg kan derfor ikke se at As rolle i saken tilsier noen endring i utgangspunktet for straffen.
- (26) I skjerpende retning legger jeg vekt på at A er dømt for grov narkotikaforbrytelse også tidligere. Ved Gulating lagmannsretts dom av 7. desember 2012 ble han funnet skyldig i innførsel og salg av heroin, med rent profittmotiv. Straffen ble satt til fengsel i fem år, og han ble prøveløslatt i 2016. Forholdene i vår sak er begått ganske kort tid etter løslatelsen. Gjentakelsen må føre til en klar skjerping av straffen, jf. straffeloven § 77 bokstav k og § 79 første ledd bokstav b.

- (27) I formildende retning legger jeg noe vekt på at A tilsto forholdene i post II og III og i tillegg oppbevaringen av cirka 30 gram av stoffet nevnt i post I, jf. straffeloven § 78 bokstav f. Tilståelsen for post I sin del kan imidlertid ikke tillegges stor vekt, da dette gjaldt stoff som ble funnet i As sokker og i sofaen han hadde sovet på.
- (28) På denne bakgrunn har jeg ikke innvendinger til lagmannsrettens fastsettelse av straffen til fengsel i tre år og seks måneder.
- (29) Fradraget for frihetsberøvelse under saken utgjør per i dag 618 dager.
- (30) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

Til fradrag i straffen kommer 618 – sekshundreogatten – dager for frihetsberøvelse.

- (31) Dommer **Arntzen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (32) Dommer **Kallerud:** Likeså.
- (33) Dommer **Webster:** Likeså.
- (34) Dommer **Matningsdal:** Likeså.
- (35) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Til fradrag i straffen kommer 618 – sekshundreogatten – dager for frihetsberøvelse.